

N:o 58.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 30 mars 1909.
— — — — Andra Kammaren den 30 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om förslag till lag angående obligatorisk kontroll å beredda kraftfodermedel m. m.

(Lagutskottets utlåtande n:o 29.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har enskild motionär gjort framställning om utarbetande af förslag till lag angående obligatorisk kontroll å beredda kraftfodermedel m. m.

År 1896 begärde Riksdagen i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t, att Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, om och huruledes vid handel med konstgjorda beredda fodermedel och gödningsämnen säljaren må förpliktas att alltid med ansvar för uppgiftens riktighet angifva varans namn och beståndsdelar, samt för Riksdagen framlägga förslag till den lag, som i sådant afseende kunde finnas erforderlig. I anledning häraf afläts till 1902 års Riksdag en kungl. proposition, däri Kungl. Maj:t förklarade sig vilja inhämta Riksdagens yttrande öfver ett i propositionen framlagdt förslag till förordning angående handel med konstgjorda gödselmedel. Under förarbetena till denna förordning hade bland andra myndigheter

landtbruksstyrelsen afgifvit infordradt utlåtande och därvid öfverlämnat uppgjort förslag till lag om handel med gödsel- och fodermedel samt äfven utsädesvaror. Såsom skäl för att det till Riksdagen öfverlämnade förslaget icke afsåg kraftfodermedel och utsädesvaror, anförde vederbörande departementschef vid ärendets föredragning i statsrådet, att det visat sig vara med så stora svårigheter förenadt att åstadkomma bestämmelser om en effektiv kontroll å handeln med sistnämnda två slag af varor, att frågan om meddelande af bestämmelser i sådant syfte ansetts böra för det dåvarande falla. 1902 års proposition föranledde emellertid icke något yttrande i själfva saken från Riksdagens sida, af den anledning att Riksdagen ansåg vissa i propositionen ifrågasatta stadganden vara af sådan beskaffenhet att de icke lagligen kunde åvägbringas i annan ordning än den för stiftande af allmän civillag föreskrifna. Riksdagen, som på denna grund fann sig förhindrad att afgifva det ifrågasatta yttrandet, aflät emellertid en skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t, däri Riksdagen, under hänvisning därtill att behof af lagstiftning i ämnet syntes vara för handen, så till vida förnyade den år 1896 gjorda framställningen, som Riksdagen nu anhöll, att Eders Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga förslag till lag angående handel med konstgjorda gödselmedel. I enlighet härmed afgafs vid 1904 års riksdag en kungl. proposition med förslag till sådan lag. Ej heller detta förslag blef emellertid af Riksdagen antaget.

Innan Riksdagen går att vidare uttala sig i anledning af den föreliggande motionen, har Riksdagen ansett sig böra något beröra den utländska lagstiftningen i förevarande ämne. Därvid är till en början att märka den *finska* förordningen af den 8 augusti 1901 angående handel med konstgjorda gödslingsämnen och beredda fodermedel samt med utsädesvaror. Enligt förordningens första paragraf åligger det hvar och en, som yrkesmässigt försäljer eller förmedlar försäljning af i förordningen afsedda ämnen att, därest icke annorlunda skriftligen aftalats, senast då varan till köparen levereras tillställa denne faktura eller annat med säljarens namnunderskrift försedt bevis, innehållande vissa för hvart af varuslagen särskildt angifna uppgifter. Varan anses såld under garanti för dessa uppgifters riktighet. Hvad sålunda stadgats gäller dock icke, om det försålda partiet är mindre än 25 kg. gödslingsämnen eller fodermedel eller 10 kg. utsädesvaror. När gödslingsämne, fodermedel eller utsädesvara säljes i säck, kärl eller annan fast förpackning bör, där ej annorlunda aftalats, å hvarje förpackning anbringas tydligt och varaktigt

märke, som jämväl skall i garantibeviset upptagas. Förordningen innehåller vidare bestämmelser, huru kontrollprof af levererade varor skola tagas och undersökas, äfvensom stadgande därom att i fall undersökningen skulle utvisa, att den försålda varans verksamma beståndsdelar äro mindre, än hvad beviset innehåller, skall aftalet ändock anses behörigen fullgjordt, därest afvikelsen icke är större än hvad som blifvit såsom lagligt analysspelrum fastställt. Närmare föreskrifter i dessa båda hänseenden återfinnas i en kungörelse af samma dag som förordningen. Slutligen meddelas straffbestämmelser såväl för underlåtenhet att till köpare öfverlämna föreskrifna uppgifter som för det fall, att beviset till men för köparen är oriktigt eller vilseledande. I sistnämnda hänseende stadgas olika straffsatser, om säljaren allenast varit vållande till oriktigheten eller därest säljaren haft vetskap om densamma. Endast i sistnämnda fall hör förbrytelsen, utan att angifvelse skett, under allmänt åtal.

Likartade bestämmelser i fråga om skyldighet för säljare att vid försäljning garantera varans beskaffenhet finnas beträffande både fodermedel och gödningsämnen uti *danska* lagen den 26 mars 1898 om handel med Gödnings- och Foderstoffer, *engelska* lagen den 22 september 1893, *belgiska* lagen den 29 december 1887 samt med afseende å gödselmedel uti *franska* lagen den 4 februari 1888. Enligt de tre sistnämnda lagarna skola föreskrifna uppgifter alltid lämnas, och någon rätt för säljaren att medelst förbehåll eller aftal sätta lagbestämmelserna ur kraft är icke medgifven. I Danmark däremot äro lagens bestämmelser i denna del af tvingande natur endast i fråga om handel på leverans med gödningsämnen, men önskemål hafva där från landbrukshåll framförts att i samband med en ifrågasatt revision af 1898 års lag skärpa densamma i denna del. Samtliga omförmälda lagar stadga straff såväl för försummelse från säljarens sida att aflämna föreskrifna uppgifter som äfven för den händelse uppgifterna befinnas oriktiga, de danska, franska och belgiska lagarna dock i sistnämnda fall endast, därest sviklig afsikt föreligger.

I vårt land likasom i utlandet har man sökt göra gällande, att de missförhållandan, hvarom här är fråga, och hvilka af motionären väckts på tal, skulle kunna undanröjas utan särskild lagstiftning. Så har man hänvisat till möjligheten att på ett enkelt sätt från de kemiska stationerna erhålla analyser å dessa ämnen samt på de särskilda åtgärder i sådant hänseende, som från producenternas sida här i landet understundom vidtagits. Äfvenledes har man gifvit uttryck åt den förhoppningen, att genom allmän anslutning till den kooperativa rörelsen bland landtmännen

möjlighet skulle beredas dessa att under betryggande garantier för varans godhet få sina behof i det förevarande afseendet tillgodosedda. Redan 1897, då landtbruksstyrelsen hade att afgifva infordradt utlåtande till Eders Kungl. Maj:t med anledning af 1896 års ofvannämnda riksdagsskrifvelse, fann styrelsen emellertid anledning förklara, att den af styrelsen vid ett föregående tillfälle uttalade meningen, att med hänsyn särskildt därtill, att kostnadsfria analyser angående gödselmedel allt oftare tillhandahölles köpare, det utan lagstiftningens ingripande skulle kunna åstadkommas erforderlig kontroll å handeln med gödselmedel, icke blifvit af erfarenheten till riktigheten bekräftad, utan framställdes fortfarande klagomål öfver bristen å sådan kontroll i fråga såväl om gödsel- som fodermedel. Anledningarna till dylika klagomål lära icke sedan dess hafva förminskats. Tvärtom torde den omständigheten, att lagstiftningen i andra länder lagt hinder i vägen för handeln med underhaltiga foder- och gödselmedel, hafva föranledt därtill, att man hos oss, där dylika hinder icke förefinnas, i större omfattning söker marknad för sådana mer eller mindre underhaltiga varor. Särskildt lära i utlandet tillverkade underhaltiga ämnen af förevarande beskaffenhet i stor omfattning utbjudas i sydligaste Sverige. Hvad angår möjligheten att på den kooperativa rörelsens väg tillförsäkra sig fullgoda varor, har denna rörelse bland landtmännen af olika anledningar ännu icke tagit sådan omfattning, att den illojala handeln med dessa varor får antagas kunna blifva på den vägen omöjliggjord eller ens afsevärdt inskränkt.

Ehuru uppenbarligen svårigheter äro förbundna med åstadkommande af lämpliga och väl afvägda lagbestämmelser i den riktning motionen afser, anser dock Riksdagen, att af de ofvan oförmälda exemplen å hvad i utlandet i nämnda afseende åtgjorts och de, enligt hvad det påstås, i allmänhet goda verkningarna däraf framgår, att dylika bestämmelser äfven för vårt lands vidkommande skulle kunna leda till ett bättre sakernas tillstånd. Förhåller det sig, såsom erinrats, på det sätt, att genom det skydd, som finnes i grannländernas lagstiftning, vårt land äfventyrar att, mer än eljest skulle äga rum, öfversvämmas med fabrikat af förfalskade varor, hvarom här är fråga, utgör detta en särskild anledning att uppmärksamma denna sak. Riksdagen finner därför, att en lagstiftning bör komma till stånd i det af motionären föreslagna syftet. Härvid synes man efter utlandets föredöme böra bygga på skyldighet för säljare att med ansvar för uppgiftens riktighet lämna de upplysningar angående varan, som lämpligen kunna föreskrivas. Beträffande den närmare be

skaffenheten af dessa upplysningar och sättet för deras åstadkommande finner sig Riksdagen icke kunna göra något uttalande. Dock bör beaktas, att hvarje anordning i kontrollsyfte alltid medför kostnad och därmed äfven inverkar på varans pris samt sålunda, äfven den, träffar konsumenten. Stor försiktighet vid kontrollåtgärdernas närmare anordnande synes därför af nöden.

I hvilken omfattning en sådan lagstiftning, som den Riksdagen vill ifrågasätta, bör utsträckas till att eventuellt afse äfven gödsel- och utsädesmedel, lär en blifvande undersökning ådagalägga.

På grund af hvad Riksdagen sålunda anfört, får Riksdagen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida icke en lagstiftning bör komma till stånd för vinnande af kontroll å handeln med beredda kraftfodermedel samt för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 30 mars 1909.

Med undersätlig vörndnad.
